

Sy Montgomery

*Ahtapotun
Ruhu*

**BEYAZ BAYKUŞ: 41
ARAŞTIRMA: 6**

SY MONTGOMERY / AHTAPOTUN RUHU

***Orijinal adı: The Soul of an Octopus:
A Surprising Exploration into the Wonder of Consciousness***

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı
aracılığıyla alınmıştır.

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Özlem Küskü
Yayın Koordinatörü: Kaan Cumalıoğlu
Çevirmen: Sibel Alaş
Redaksiyon: Öykü Toros Irvana
Son Okuma: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: Işıl Ilgıt Şimşek
Sayfa Düzeni: Işıl Ilgıt Şimşek
Sosyal Medya-Grafik: Işıl Ilgıt Şimşek

Beyaz Baykuş: Kasım 2020
Yayıncı Sertifika No. 13226
ISBN: 978-625-441-009-3

Copyright © 2015 by Sy Montgomery
All Rights Reserved.

Published by arrangement with the original publisher, Atria Books,
a Division of Simon & Schuster, Inc.

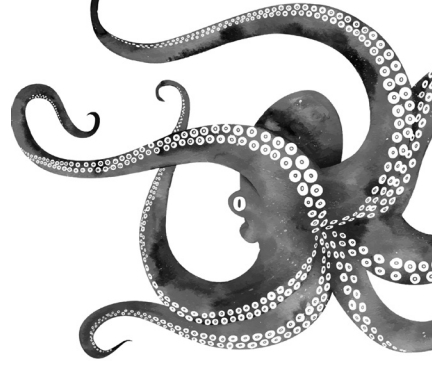
© Beyaz Baykuş
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42 - Faks: (0) 212 252 22 43
www.beyazbaykus.com
[facebook.com/ beyazbaykusyayinlari](https://facebook.com/beyazbaykusyayinlari)
twitter.com/beyazbaykusy
instagram.com/beyazbaykusyayinlari

Deniz Matbaa Mücellit - Çetin Koçak
Maltepe Mahallesi Hastane Yolu Sok No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul
Sertifika No. 48625

Beyaz Baykuş Yayınları, Destek Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Sy Montgomery

Ahtapotun Ruhu

Bilincin Derinliklerine Şaşırtıcı Bir Keşif

Çeviri: Sibel Alaş

YAZAR HAKKINDA

Sy Montgomery, yetişkinler ve çocuklar için yazılmış ve geniş ölçüde takdir görmüş yirmi kitabın yazarıdır. Yetişkinler için yazdığı *The Good Good Pig* (İyi Domuz) isimli anı kitabı, ülke çapında çok yüksek bir satış grafiği yakalamıştır. *Kakapo Rescue* (Kakapo'yu Kurtarmak) isimli eser, yazara Robert F. Sibert Bilgisel Kitap Madalyası'nı kazandırmıştır. Bu madalya, kurgusal olmayan çocuk kitapları kategorisi için verilen en yüksek prestijli ödüldür. Montgomery'nin *Spell of the Tiger* (Kaplanın Büyüsü) adlı kitabı, National Geographic'in aynı isimle filme aldığı televizyon belgeseline ilham vermiştir. Yazarın Amazon macerasını anlattığı *Journey of the Pink Dolphins* (Pembe Yunusların Yolculuğu) isimli kitap "rapso-dik" (*Publishers Weekly*), "büyüleyici" (*Booklist*), "araştırmacı ve kişisel" (*The New Yorker*) gibi sıfatlarla anılmış ve London Times Anı Kitapları Ödülü'nün finalisti olmuştur. Sy Montgomery; Birleşik Devletler Hımanist Toplumu'nun ve New England Kitapçılar Kurulu'sunun ömür boyu başarı ödülleri-ne, üç fahri doktorluğa ve pek çok onura layık görölmüştür.

Sy; köpeğı Sally, serbest gezen tavuk sürüsü ve yazar eğı Howard Mansfield'la birlikte New Hampshire'da yaşamaktadır.

AHTAPOTUN RUHU İÇİN ÖVGÜLER

“Bilim daha önce bu kadar muhteşem bir şekilde halüsinatif olmuş muydu? Bu kitaptaki güzel ve kemiksiz karakterler sadece koca yürekli olmakla kalmıyor, birden fazla yürek barındırıyor. Her biri zeki, cazibeli, şefkatli ve elbette çok elli. Eğer bir Tabiat Ana varsa, adı Sy Montgomery’dır.”

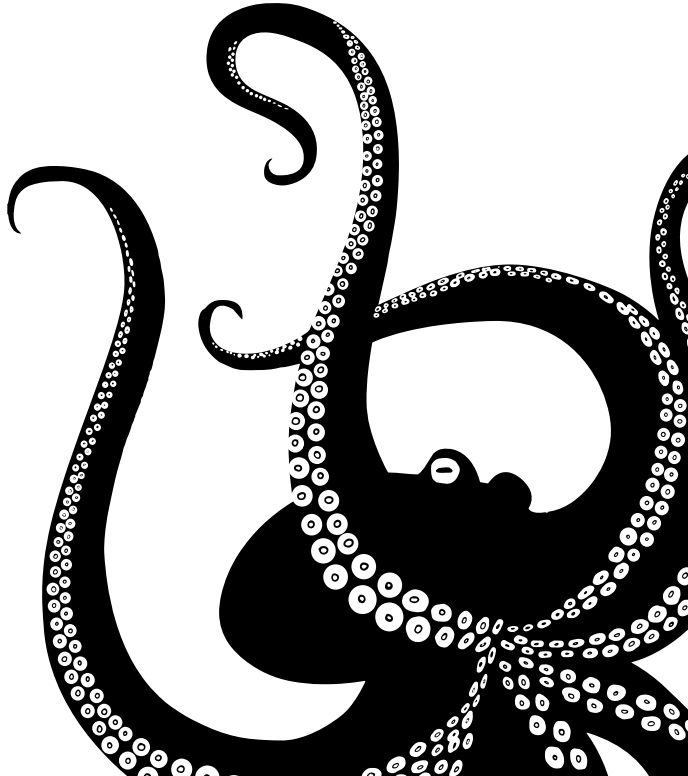
– Vicki Constantine Croke, *New York Times* çok satanlar listesine giren *Fil Dostluğu* isimli eserin yazarı

“İnsan olmayan hayvanların kendi içinde ayrıldığı ve insan olmayan hayvanlar ile insan olan hayvanlar arasında büyük farklar olduğu şüphe götürmez bir gerçektir, fakat bu türler arasında temel benzerlikler de bulunur. Çok zeki ve duygulu bir ahtapot tasavvur etmekte zorlanırsanız, *ahtapot* kelimesini *köpek* kelimesiyle değiştirin ve okumaya devam edin, ama Bayan Montgomery’nin bir ahtaptan bahsettiğini kesinlikle unutmayın. Diğer hayvanlarla bağlantı kurmak; yeniden yabanileşme ve diğer hayvanlarla yeniden birleşme sürecinin elzem ve kişisel bir parçasıdır. *Ahtapotun Ruhu* bu uçurumu kapatmak için ihtiyaç duyulan şeydir.”

– Marc Bekoff; *Hayvanların Duygusal Dünyası, Köpekler Neden Sürtünür ve Arılar Neden Depresyona Girer, Kalbi Yeniden Yabanileştirmek: Anlayışa ve Birlikte Yaşayışa Giden Patikalar İnşa Etmek* isimli eserlerin yazarı

“Ruh şöyle dursun, bir ahtapot bir zihne ve duygulara sahip olabilir mi? Sy Montgomery merak uyandıran yeni kitabında bu tür sorularla yüzleşiyor. Ahtapotların dünyasını inceliyor, ahtapotlarla dostluk kuruyor ve ölen hayvanların arkasından göz-yaşı döküyor. Ahtapotların beyinden yoksun omurgasızlar değil; cana yakın, neşeli ve bilinçli varlıklar olduğunu keşfediyor. Montgomery’nin hayvanlar için duyduğu türüne az rastlanır coşku, gerçekten bulaşıcı. Okurlar bu kitap sayesinde, ahtapot olmanın ne anlama geldiğine dair yeni bir anlayış kazanacak.”

– Virginia Morell, *Hayvanlar Açısından: Hayvanların Düşündüğü ve Hissettiğini Nasıl Anlarız* isimli eserin yazarı

ATHENA

Bir Yumuşakçanın Zihniyle Karşılaşma

Martin ortalarında, az rastlanır ılık bir havada, New Hampshire'daki kar yığınları çamura dönüşürken; insanların rıhtım boyunca gezindiği ya da banklarda oturup dondurma yediği Boston'a gittim. Fakat kutsanmış güneş ışığını, New England Akvaryumu'nun loş mabedi uğruna terk ettim. Dev bir Pasifik ahtapotuyla randevum vardı.

Ahtapotlar hakkında çok az şey biliyordum. (Kelimenin bilimsel olarak doğru çoğul halinin, benim onca zaman inandığım gibi *octopi* olmadığından bile habersizdim. Anlaşılan o ki, *octopus* gibi Yunan kökenli bir kelimenin sonuna Latin bir *-i-* koyamıyorsunuz).^{*} Fakat bildiklerim merakımı uyandırıyor-
du. Karşımda yılan gibi zehirli, papağan gibi gagalı, eski moda bir dolmakalem gibi mürekkepli bir hayvan vardı. Bu hayvan yetişkin bir insan ağırlığında olabiliyor ve gerinip uzayarak bir otomobil boyuna ulaşabiliyordu. Bununla birlikte; gevşek ve

^{*} *Ahtapot* anlamına gelen *Octopus* kelimesi Yunanca kökenlidir fakat Latineden geldiği yanlışına sıkça düşülür. Bu yüzden kelimenin çoğul hali kullanılmak istendiğinde Latincenin çoğul eklerinden biri olan *-i-* sesi kelimenin sonuna eklenir ki bu bir hatadır. *Octopus* kelimesinin doğru çoğulu *octopedes* olarak yazılır. (ç.n.)

kemiksiz bedenini portakal büyüklüğünde bir delikten geçirebiliyor, rengini ve şeklini değiştirebiliyor, derisiyle tat alabiliyordu. Beni en fazla büyüleyen şey ise, ahtapotların zeki yaratıklar olduğunu okumuş olmamdı. Bu bilgi halihazırda sahip olduğum sınırlı deneyimi tasdikliyordu; kamuya açık akvaryumlarda ahtapotları görmeye giden birçok insan gibi, ben de izlediğim ahtapotun en az benim kadar meraklı bir şekilde beni izlediği hissine defalarca kapılmıştım.

Bu nasıl olabilirdi? İnsana ahtaptan daha az benzeyen bir hayvan bulmak zordur. Onların bedenleri bizimkiler gibi düzenlenmemiştir. Biz; kafa, gövde, uzuvlar sırasıyla gideriz. Onlar; gövde, kafa, uzuvlar sırasıyla giderler. Onların ağızları koltuk altlarındadır. Onların kollarını bizim üst tarafımıza benzetmek yerine alt tarafımıza benzetmeyi tercih ederseniz, ağızlarının bacaklarının arasında olduğunu da söyleyebilirsiniz. Onlar su solurlar. Uzuvları, kavrama kabiliyetine sahip maharetli vantuzlarla kaplıdır ve hiçbir memelide böyle bir yapının dengi bulunmaz.

Ahtapotlar; memeliler, kuşlar, sürüngenler, amfibiler ve balıklar gibi omurgalı yaratıkları diğer her şeyden ayıran kalın vertebral çizginin diğer tarafında yer almakla kalmazlar, aynı zamanda omurgasız yumuşakçalar sınıfına dahil edilirler. Bu sınıfa ait salyangozlar ve midyeler zekâlarıyla şöhret kazanmış hayvanlar değillerdir. Midyelerin beyinleri bile yoktur.

Yarım milyar yıldan fazla zaman önce, ahtapotlara uzanan nesil ile insanlara uzanan nesil birbirinden ayrılmıştır. Hep merak etmişimdir, şu ayrımın diğer tarafında başka bir zekâyâ erişmek mümkün müdür?

Ahtapotlar, Diğerleri'nin büyük gizemini temsil eder. Onlar bütünüyle yabancı görünürler, fakat onların dünyası –okyanus– yerkürede karalardan çok daha fazla yer (yüzölçümünün yüzde yetmiş ve yaşanabilir alanın yüzde doksandan fazlası)

kaplar. Bu gezegendeki hayvanların çoğu okyanusta yaşar ve o hayvanların çoğu omurgasızlar sınıfındandır.

Ahtapotla tanışmak istiyordum. Alternatif bir gerçekliğe dokunmak istiyordum. Eğer başka türden bir bilinç varsa, o bilinci keşfetmek istiyordum. Ahtapot olmak nasıl bir şeydi? İnsan olmaya yakından uzaktan benziyor muydu? Bunu bilmek mümkün müydü?

Akvaryumun halkla ilişkiler müdürü beni lobide karşılayıp Athena isimli ahtapotla tanıştırmayı önerdiğinde, kendimi başka bir dünyaya gelen ayrıcalıklı bir ziyaretçi gibi hissettim. Fakat o gün keşfetmeye başladığım şey; benim kendi, tatlı, mavi gezegenimdi. Nefes kesecek ölçüde yabancı, şaşkınlık verici ve muhteşem bir dünya. Yeryüzünde yaşadığım ve büyük bölümünü bir doğa bilimci olarak geçirdiğim yarım asırlık hayatın ardından, en sonunda gerçekten evde olduğumu hissettiğim bir yer.

Athena'nın baş bakıcısı akvaryumda değildi. Bütün neşem kaçtı, zira herhangi biri ahtapot tankını açamazdı ve bunun geçerli bir sebebi vardı. Dev Pasifik ahtapotu –dünyadaki iki yüz elliden fazla ahtapot türünün en irisi– bir insanı kolayca alt edebilir. Büyük bir erkek ahtapotun yedi buçuk santimetre çapındaki vantuzlarından sadece biri, on üç kilo ağırlık kaldırabilir ve dev Pasifik ahtapotunda bin altı yüz vantuz bulunur. Ahtapot ısırığı, nörotoksik zehir ve et eritme özelliği olan bir tür tükürük enjekte edebilir. En kötüsü, bir ahtapot açık bir tanktan kaçma fırsatını değerlendirebilir ve firari bir ahtapot, hem akvaryum hem de ahtapotun kendisi için büyük bir problemdir.

Neyse ki, Scott Dowd isimli bir diğer akvarist* bana yardım etti. Kırklı yaşların başında, iri yapılı, gümüşü sakalları ve pırlıtlı mavi gözleri olan Scott, Athena'nın yaşadığı Soğuk Deniz'in

* Akvarist: Su hayatını inceleyen, su canlılarını akvaryum içinde yaşatan, üreten, besleyen ve her türlü bakımını üstlenen profesyonel ya da amatör kişilere verilen unvan. (ç.n.)

karşı koridorunda bulunan Tatlı Su Galerisi'nin kıdemli akvaristiydi. Scott akvaryuma ilk olarak 20 Haziran 1969'da, altı bağılı bir bebek olarak gelmiş ve oradan hiç ayrılmamıştı. Akvaryumdaki hemen hemen her hayvanı şahsen tanıyordu.

Scott, su tankının ağır kapağını kaldırırken, Athena'nın yaklaşık iki buçuk yaşında ve yirmi kilo ağırlığında olduğunu söyledi. Oturaklı küçük bir merdivenin üçüncü basamağına tırmandım ve tankın içine bakmak için öne eğildim. Athena bedenini yaklaşık bir buçuk metre kadar gerip uzatmıştı. Kafası küçük bir karpuz kadardı. ("Kafası" derken, hem gerçek kafasından hem de mantosundan* –bir başka deyişle bedeninden– bahsediyorum. Çünkü biz memeliler, bir hayvanın kafasının orada olmasını bekliyoruz.) "En azından bir kış kavunu kadar..." dedi Scott. "Buraya ilk geldiğinde kafası bir greyfurt büyüklüğündeydi." Dev Pasifik ahtapotu gezegenin en hızlı büyüyen hayvanlarından biridir. Bir pirinç tanesi büyüklüğündeki yumurtadan çıkan ahtapot, üç yıl içinde bir insandan daha ağır ve daha uzun olabilir.

Scott tankın kapağını açtı. Athena iki buçuk tonluk su tankının karşı köşesinden bizim incelemek için yanımıza gelmişti. Ahtapot iki koluyla köşeye tutunmuş, diğer kollarını açmıştı. Bedeni heyecandan kıpkırmızıydı. Sonra suyun yüzeyine uzandı. Beyaz vantuzları dışadönüktü, tokalaşmak için elini öne uzatan birinin avuç içi gibi görünüyordu.

Scott'a, "Ona dokunabilir miyim?" diye sordum.

"Tabii ki..." dedi Scott. Kol saatimi ve atkımı çıkardım, gömleğimin kollarını sıvadım ve iki kolumu da şaşırtıcı soğuklukta-ki –sekiz santigrat derece– suyun içine soktum.

* Manto: Yumuşakçalar anatomisinin önemli bir parçasıdır. Sindirim, üreme ve hareket organlarını kapsayan sırt gövdesi duvarıdır. Ahtapotun mantosu; kafasının arka tarafında, kollarının tam zıddında bulunur ve hayvanın bütün organlarını barındırır. Solungaçlar, kalpler, sindirim sistemi ve üreme bezleri bu alana sıkışmış durumdadır. (ç.n.)

Athena'nın kıvrılıp bükülen jelatinimsi kolları dışarı çıktı ve benim kollarıma uzandı. Bir anda, ellerim ve kollarım düzine-lerce vantuz tarafından sarılıp sarmalandı, o vantuzlar yumuşak ve meraklıydı.

Bundan herkes hoşlanmaz. Doğa bilimci ve kâşif William Beebe, ahtapot dokunuşunu tiksindirici olarak tanımlamıştır. “Ellerime vazifelerini yaptırmadan ve bir dokunacı yakalamadan önce kendimle mücadele ediyorum...” diye itirafıta bulunmuştur. Victor Hugo böyle bir olayı, kesin bir kıyamete giden katıksız bir dehşet olarak hayal etmiştir. Hugo, *Deniz İşçileri* isimli eserinde, “Kaslar şişer, bedendeki lifler bükülür, o menfur zulüm deriyi paramparça eder, kan, dehşet verici bir şekilde fışkırır ve yarattığın lenf sıvısına karışır. Yaratık, sahip olduğu yüzlerce iğrenç ağız sayesinde kurbanı yapıştır...” diye yazmıştır. Ahtapot korkusu insan ruhunun derinliklerinde yatar. İhtiyar Pliny, tahminen MS 79 yılında yazdığı *Doğa Tarihi* isimli eserde, “Suya giren insanın ölümüne sebep olan hayvanların hiçbiri ondan daha vahşi değildir...” demiştir. “Zira ahtapot insanın bedenine dolanır, insanla bu şekilde savaşır, onu vantuzlarıyla yutar ve parçalara ayırır...”

Ama Athena'nın vakumlayışı kibardı, bununla birlikte ısrarcıydı. O vakumlama beni dünya dışı bir yaratığın öpücüğü gibi çekti. Kavun büyüklüğündeki kafası suyun yüzeyine çıktı, sol gözü kendi yuvasının içinde döndü –ahtapotların tek gözü dominanttır, insanların tek elinin dominant olduğu gibi– ve benim gözümle buluştu. Siyah gözbebeği, incimsi bir küre içine çizilmiş kalın bir tire işaretiydi. O gözdeki ifade, bana Hint tanrıalarının ve tanrıçalarının tablolarında gördüğüm bakışları hatırlattı; sakın, bilge, zamanın ötesine uzanan bir irfanla dolu.

Scott, “Doğruca sana bakıyor” dedi.

Gözlerimi Athena'nın pırıltılı bakışına diktim ve içgüdüsel olarak öne uzanıp hayvanın kafasına dokundum. Hugo, ahtapot

etini betimlerken, “Deri kadar yumuşak, çelik kadar sert, gece kadar soğuk” yazmıştı. Fakat Athena’nın kremadan daha yumuşak olan ipeksi kafası beni şaşırttı. Yakut ve gümüş lekelerle kaplı derisi, şarap karası bir denizden yansıyan gece semasıydı. Athena’yı parmak uçlarımla okşadım ve parmaklarımin altındaki derinin beyazlaştığını gördüm. Beyaz, rahatlamış bir ahtapotun rengidir. Ahtapotun yakın akrabası olan supya balığının* dişi başka bir dişiyle karşılaştığında beyaza dönüşür, çünkü karşılaştığı şeyle savaşmasına ya da ondan kaçmasına gerek yoktur.

Athena’nın benim de bir dişi olduğumu anlaması gayet mümkündü. Dişi ahtapotlar, tıpkı dişi insanlar gibi östrojen barındırır, yani Athena beni tatmış ve tanımış olabilirdi. Ahtapotlar bütün bedenleriyle tat alırlar, fakat tat alma duyularının en yoğun şekilde geliştiği yer vantuzlarıdır. Athena bana olağanüstü samimi bir şekilde sarıldı. Hiç vakit kaybetmeden derime dokundu ve onu tattı, muhtemelen derimin altındaki kasın, kemiğin ve kanın da tadını aldı. Henüz yeni tanışmış olmamıza rağmen, Athena beni daha önce kimsenin tanımadığı kadar tanıdı.

Ben onu ne kadar merak ediyorsam Athena da beni o kadar merak ediyor gibiydi. En başta, beni kollarının uç kısmındaki küçük vantuzlarla tuttu, sonra hareketini yavaşça değiştirdi ve beni kafasına daha yakın olan, daha büyük ve daha güçlü vantuzlarla tutmaya başladı. Artık doksan derecelik bir açıyla öne eğilmiş durumdaydım, küçük merdivenin basamağında yarı açık bir kitap gibi ikiye katlanmışım. Neler olduğunu anladım: Athena beni istikrarlı bir şekilde tankın içine çekiyordu.

Athena’yla gitmek beni nasıl da mutlu ederdi, ama ne yazık ki onun yuvası benim sığacağım kadar geniş değildi. Yuva

* Supya: Ahtapotlar, mürekkepbalıkları ve natilüsler gibi kafadanbacaklı bir hayvandır. Mürekkepbalığıyla sıkça karıştırılır. Mürekkepbalığıyla aynı familyaya mensup olmasına ve benzer özellikler sergilemesine rağmen, kendi başına ayrı bir türdür ve farklı anatomik özelliklere sahiptir. (ç.n.)

bir kaya çıkıntısının altındaydı. Athena su gibi akarak o yuvaya girebilirdi ama ben giremezdim, kemiklerim ve eklem-lerim beni engellerdi. Tankın içinde ayakta dursam su seviyesi göğsüme denk gelirdi, fakat Athena'nın beni içeri çekiş şekli yüzünden suya baş aşağı düşerdim ve çok geçmeden havaya muhtaç ciğerlerimin yetersizliğiyle yüzleşirdim. Scott'a döndüm ve kendimi Athena'nın kollarından kurtarmayı deneyip deneyemeyeceğimi sordum. Scott bizi nazikçe ayırdı. Athena'nın vantuzları, küçük lavabo pompalarının sesine benzeyen sesler çıkararak tenimden ayrıldı.

Ertesi gün, köpeklerimizle birlikte yürüyüş yaparken, arkadaşım Jody Simpson, "Ahtapotlar! Onlar canavar değiller mi?" diye sordu. "Korkmadın mı?" Jody'nin sorusu, doğal dünyayla ilgili cehaletin, Batı kültürüne dair geniş bilgiden daha büyük olduğunu gösteriyordu.

Dev ahtapotlara ve onların akrabası olan dev mürekkepbalıklarına karşı duyulan korku, on üçüncü yüzyıl İzlanda efsanelerinden yirminci yüzyıl Amerikan filmlerine kadar, birçok Batı sanat formunu hareketlendirmiştir. *Orvar-Odds* isimli Eski İzlanda destanında bahsedilen, "insanları, gemileri, balinaları ve uzanabildiği her şeyi yutan" devasa "hafgufa" bir tür doku-naçlı yumuşakça temel alınarak oluşturulmuş ve deniz canavarı mitosunun yaratılmasına sebep olmuştur. Angola açıklarında gemilere saldıran devasa ahtapotlar olduğu Fransız denizciler tarafından rapor edilmiş ve bu raporlar modern belleğin en uzun ömürlü ahtapot imgesine ilham vermiştir. Denizcilerin kollarında hâlâ bu imgenin dövmesi bulunur: Yumuşakça uzmanı Pierre Denys de Montfort'un 1801 yılında mürekkep tekniğiyle çizdiği ikonik resimde devasa bir ahtapot vardır. Resimdeki ahtapot okyanusun içinden yükselir, kollarını azametli

ilmekler yaratacak şekilde kıvrır ve bir savaş gemisindeki üç direğin en tepe noktalarına uzanır. Montfort, okyanusta en az iki tür devasa ahtapot olduğunu iddia etmiş ve bu türlerden birinin, 1782 yılında bir gece yarısı gizemli bir şekilde sırta kadem basan on İngiliz savaş gemisinin kayboluşundan sorumlu olduğu sonucuna varmıştır. (Daha sonra, o geceden sağ kurtulan bir denizci, gemilerin gerçekte fırtına yüzünden kaybolduğunu açıklamış ve Montfort'u kamuoyu önünde utandırmıştır.)

Alfred Tennyson, 1830 yılında, korkunç bir ahtapot hakkında bir sone yayımlamıştır. “Sayısız dev ahtaptan sadece biri / savurur kocaman kollarını uyuyan yeşil.” Ve tabii ki, 1870 yılında Jules Verne tarafından kaleme alınan *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah* isimli bilimkurgu romanının ölümcül yıldızı, bir ahtaptur. 1954 yılında aynı isimle çekilen sinema filminde, ahtapot devasa bir mürekkepbalığına dönüştürülmüş olsa da, 1916 tarihli orijinal filmin sualtı sahnelerini kameraya alan John Williamson, romanın orijinal kötü karakteri için şunları söylemiştir: “İnsan yiyen bir köpekbalığı, zehirli dişlere sahip devasa bir müren ve bir katil barakuda bile bir ahtapotla kıyaslanınca zararsız, masum, dost canlısı ve hatta çekici görünür. Ahtapotun karanlık ve gizemli bir yuvadan bakan o kapaksız gözlerini gören birinin hissettiği mide bulandırıcı korku, hiçbir kelimeyle tam olarak tarif edilemez. İnsan ruhu ahtapotun bakışları altında ezilir ve insanın alnında soğuk ter damlacıkları belirir.”

Ahtapotları asırlarca süren karakter suikastına karşı koruma arzusuyla arkadaşşıma cevap verdim. “Canavar mı? Kesinlikle hayır!” Canavar kelimesinin sözlük tanımları; *iri*, *çirkin* ve *korkutucu* gibi sıfatlar içerir. Athena benim için bir melek kadar güzel ve zararsızdı. Ahtapotlar söz konusu olduğunda “iri” sıfatı bile tartışmalıdır. En iri ahtapot türü olan dev Pasifik bile eskisi kadar büyük değildir. Kulaç uzunluğu kırk beş metreden fazla olan bir ahtapot bir zamanlar yaşamış olabilir. Fakat *Guin-*